

A népfőiskolák hivatása és jelentősége.

SZEGED, december 9.
(Saját tudósítónktól.)

Azok előtt, akik szeretnek a dolgok mélyére tekinteni, nyilvánvaló, hogy sem az októberi „ősi rózsás forradalom”, sem a bolsevista rémuralom nem következhetett volna be, ha gondoskodtunk volna népünknek az iskolán túl való tanításával s helyes irányu neveléséről. Minthogy ez nem történt meg a kellő mérvben, így népünk nem rendelkezett a szükséges általános társadalmi és állampolgári műveltséggel, nem volt, mert nem lehetett meg az ennek alapján nyugvó, az eseményeket mérlegelni tudó ítélőképessége. Ily körülmények között aztán nem lehet csodálkozni azon, ha a teljesen tájékozatlan, a multban magára hagyott, avagy ferde irányban nevelt, tanított népünk, oly gyorsan behódolt a „forradalmaknak” s a „forradalmak vívmányainak”.

Ezredéves hazánk letiporva, területben megcsönkítva, gazdasági élete csaknem teljesen megbénítva — ez ma a helyzet. S ha ezen változtatni, hazánkat ismét nagygyá, boldoggá akarjuk tenni, — és ki ne akarná ezt — ha vissza akarjuk szerezni a tőlünk elszakított területeket, melyeken millió és millió testvérünk él ma idegen rabságban, kínos szenvedések között, akkor nekünk lelkesedéssel s kitartással párosult vállvetett munkával kell dolgoznunk.

Ennek a nagy, lelkes és kitartó munkának előfeltétele, hogy népünk társadalmi, állampolgári és gazdasági műveltségét oly színvonalra emeljük, amely színvonalon a hazának nemcsak akar, hanem tud is hasznos polgára lenni. Ezért kell az államnak, a társadalmi szervezeteknek és minden egyes embernek arra törekedni, hogy a haza kulturális szintjét emelje.

Ezt a célt szolgálják a *népfőiskolák*. Dánia a példa arra, hogy ezt a feladatot kitűnően be is töltik. Dánia az 1864-iki schleswig-holsteini veszteség háború alkalmával — akár csak mi most — elvesztette országának gazdaságilag legvirágzóbb területét. A dán nép vezetői nem estek kétségbe, hanem „bennünk az erő a feltámadásra” álláspontjára helyezkedve, hozzáálltak a munkához. Első lépésük az volt, hogy a népet *munkára nevelték*. E célból alakították a népfőiskolákat, melyek ezt a feladatot kitartó munkával el is érték. Nem voltak ott sem rózsás viszonyok. Ott is nagy, fáradságos s kitartó munkát kellett e téren végezni. De lelkesedéssel párosult kitartással és szorgalommal elérték azt, hogy a mai Dánia a kontinens egyik legvirágzóbb állama. A külterjes gazdálkodásról áttért a belterjes, intenzív gazdálkodásra, a szemtermelésről az állattenyésztésre, az állati termékek feldolgozására és értékesítésére. És ha ma virágzó országról, mezőgazdasági kulturáról s népműveltségről beszélünk, okvetlenül Dániára kell hivatkoznunk.

Akik ismerik Dánia történetét és viszonyait, egyértelműleg azt mondják, hogy a népfőiskoláknak köszönhető ez a kultúra. A népfőiskoláknak, melyeknek egyetlen célja, hogy hallgatóik műveltségét emeljék, tudásukat, látókörüket szélesítsék, a vallásos s hazafias érzést mélyítsék s megtanítsák egyrészt a gyakorlati életben szükséges elemi ismeretekre, másrészt beléjük neveljék az önművelés iránti vágyat s e téren utbagazítással is lássák el őket.

Ez a célja a többi (svéd, finn, norvég, eszt, német, osztrák) népfőiskoláknak s ennek, mint láthatjuk, tökéletesen meg is felelték.

Hasonló feladat vár a szegedi népfőiskolára is. E mellett a szegedi népfőiskolának még egy fontos *kulturmissziója van*. Tudvalevőleg ez a népfőiskola Magyarországon az *első* ily intézmény, ennek a működésétől s eredményeitől jelentős részben függ a most megindult népfőiskolai mozgalom jövője. Ettől függ, hogy a magyar népfőiskolák elterjednek-e

vagy sem s hogy ez mit jelent az ország haladása, népünk kulturája szempontjából, azt hangsúlyozni felesleges.

Az első magyar népfőiskola felállítására fontos kulturális esemény s *Szeged városáé s társadalmáé a dicsőség*, hogy az első magyar népfőiskolát magáénak mondhatja. Reméljük, hogy a város és közönsége mindenben elő fogja mozdítani a szegedi népfőiskola, ezzel az egész népfőiskolai mozgalom ügyét.

A szegedi népfőiskola avató-ünnep.

SZEGED, december 9.
(Saját tudósítónktól.)

Szeged kulturális életének hosszú időre nevezetes és messze jövőre kiható fontosságú napja volt tegnap: az első magyar népfőiskola megnyitásának ünnepe. A nemzeti műveltség rendkívül fontos orgánumát teremtették meg a népegyetemmel, amelyet, igen helyesen, a multak sok mellőzését és mulasztását helyrehozva, végre mégis csak a magyarság szívébe, jelenleg a legerősebb és legbiztosabb végvárába, Szegedre helyezték az illetékes tényezők, a magyar kultúra mai vezetői és sáfárai. A népegyetem, amelynek Dániában, ebben a parasztdorodóban és a nagy északi államokban olyan dicsőséges és érdemes multja van a nemzet legszilárdabb fundamentumának, a *gazdátársadalomnak* nevelése és irányítása körül, végre testet öltött nálunk is, a magyar ugaron, ezen a termékeny és jövő erőket zsendítő őstalajon. Hosszu évek álma, fáradozása és terve vált valóra tegnap a tiszparti magyar metropolisban és a nagy-szerűnek ígérkező legújabb közművelődési intézmény alapkövetéle alkalmából örömmel láttuk Szeged társadalmi és kulturális életének irányítóit a korszakalkotó kezdés első emberei között.

„A *kisded makk merész sudárba szökkenéséről*”, ahogy a nemzetmentő Széchenyiről irt ódájában mondja Arany János, boldog reménységgel álmodhatunk, mert hiszen a *kisded makkot* gondos kezek körültekintő munkája vetette el a televény *szegedi humusba*.

A városháza közgyűlési terme régen látott ilyen örvendetes sokaságú és lelkes gyülekezettel, mint a tegnapi avatáson: a padsorok és a karzat javarésze ünnepiesen feketéltet a gazdátársadalom embereitől, férfiak és nők, fiatalok és öregek szinte áhítatos komolysággal verődtek össze, hogy a népkultúra e szokatlan eseményének tanui és részesei legyenek. Az emelvényen helyet foglaltak a népegyetem gondolatának és kivitelének legfőbb részesei: a kultusz-kormány és a Szabadoktatási Tanács kiküldöttei, a földművelésügyi minisztérium képviselői, a város vezetői és a népfőiskola tanárai. Dél-előtt tizenegy órára már zsuffolásig tele volt a városi székház nagyterme. Az *első magyar népfőiskola* tegnapi felavató ünnepének beszédei mind azt a hitet ébresztették és azt az érzést erősítették, hogy erre az erősen nemzeti szellemű és magyar érdekeink védelmét és diadalát a kultúra legbiztosabb fegyvereivel szolgáló népnevelő intézményünkre égető szükség van, jelentős hivatás vár és ezt be is fogja tölteni becsülettel és eredményesen.

A Himnusz eléneklése után Szeged szab. kir. város törvényhatósága nevében dr. *Gadl* Endre tanácsnok

szép beszédben üdvözölte a kormány és a Szabadoktatási Tanács kiküldötteit, valamint az egybegyűlt közönséget. Nagy tetszés közt bejelentette, hogy *Szeged* szab. kir. város 60.000 koronát szavazott meg, *Haller* István kultuszminiszter pedig 50.000 koronát utalt ki a szegedi népfőiskola céljaira.

A kultuszminiszter nevében dr. *Czakó* Elemér miniszteri tanácsos nyitotta meg az első magyar népfőiskolát. Beszédében rámutatott arra, hogy súlyos helyzetünkben legerősebb fegyverünk a kultúra.

— Azok a népek, amelyek most ellenünk fordulnak, meghamisították a történelmet, a földrajzot és erőszakkal meghamisították Európa valódi ábrázatát. A mi igazságunkat eltemetni még sem lehet. Az el és el fog jönni! Magyarország olyan történelmi, gazdasági, földrajzi, politikai és kulturális egység, amit erőszakkal szétörni csak ideig-óráig lehet. A Kárpátok gerincén belül mi lerombolhatatlan ezeréves épület emeltünk. Ennek az ezeréves épületnek kupoláján ott ragyog a Szent István koronája, amelynek sugarai behatolnak az ország minden lakosának lelkébe! Nekünk nincs okunk az elcsüggedésre! Nekünk csak kellőképp kell orientálódnunk, de nem kifelé, hanem *befelé*, mert csakis a saját erőnkre támaszkodhatunk. Új erőforrásokat kell nyitnunk a nemzetből, új várat kell építeni a nemzetnek! A *népfőiskola* ilyen új erőforrás, egy ilyen új erősség, amely a magyar társadalom olyan új pihent rétegét helyezi előtérbe, amelynek világtörténelmi szerepe most következik!

— A szegedi népfőiskola tanulmányi anyagát három gondolat dominálja: a keresztény gondolat, az ezeréves magyar gondolat és a mai élet gondolata.

— A főiskola vezető motívuma az erkölcsi gondolat. A népfőiskola hallgatóinak meg kell ismerni a nemzeti műveltség posztulátumait, a nemzeti irodalmat és történelmet, de a természettudományból is azt, ami a gyakorlati életben okvetlenül szükséges. Hivatása végül a főiskolának, hogy a mai élettel megismeresse hallgatóit.

Ezután megnyitja a népfőiskolát, *Gombkötő* Antal tanfelügyelőt megerősíti igazgatói állásában és Isten áldását kéri a népfőiskola munkájára.

Utána *Somogyi* Szilveszter polgármester üdvözli a népfőiskolát, mint annak a gondolatnak életrevalóságát, hogy a „bölcs nem busul tétlenül veszteségben, hanem sorsának javításához vigan hozzáfog”.

Dr. *Czettler* Jenő egyetemi tanár, nemzetgyűlési képviselő az Országos Szabadoktatási Tanács nevében üdvözli az egybegyűlteket.

— Egységes magyar világnézetet kell adni a magyar népnek! Ez képessé teszi majd az állampolgári jo-

gok helyes gyakorlatára. Eddig mindig az volt a baj, hogy több volt a jog, mint a kötelezőség.

— Szeged városa volt az archimedési pont, ahol az új Magyarország tengelyét megvetették. Innen indult ki a nemzeti hadsereg diadalmasan. Nem pusztán véletlen, hogy ez a második hadsereg is innen indul el, hogy győzzön.

— A népfőiskola előttünk lévő kész tantervet abból a szempontból kell vizsgálni, hogy alkalmas-e a mi viszonyunkra?

— A cél: a hallgatókat arra kiképezni, amire legnagyobb szükség van — az élettudásra, amivel a saját helyzetén segíthet, annál mint gazda az osztályán emelhet. Ennek a tudásnak az alapelveit itt akarjuk lerakni.

— A magyarság legnagyobb tragikumuma volt, hogy az ötvenes években átvettük az osztrák középiskola tantervét, amely mély árkat ásott a magyar intelligencia és a nép közé. A nép fiai fölemelkedhettek hercegprimássá, miniszterre is, de tragédiája volt a földművesosztálynak, hogy fiait kénytelen volt egy egész más társadalmi osztálynak átadni. A földművesosztály legkiválóbb, legérettebb egyedei nem maradhattak ott a földnél, nem vihettek saját osztályukat előre.

— A magyar népfőiskola meg fogja tanítani a magyar népet a föld intenzívebb művelésére és a termények okos értékesítésére.

Czettler képviselő után a szegedi népfőiskola lelkes és értékes kisgazda apostola, *Vajas* József beszélt, majd *Gombkötő* Ferenc, a népfőiskola igazgatója köszöntö meg a kormány, a helyi hatóságoknak, valamint a szervező-bizottságnak a főiskola létesítése körüli fáradozásait, hangsúlyozva, hogy a népfőiskolát eredetileg Kecskeméten akarták elhelyezni és a főispán fáradozása, lelkes ajánlása biztosította Szegednek ezt a kulturális intézményt!

Végül a közönség a Szózatot énekelte el.

Aranyat, Brilláns ékszereket,

arany karcsatt órákat
és ezüstöt a legmagasabb
árakon vásárolok.

Ékszerekben nagy raktár!

Nagy javító műhely!

FISCHER

ékszerész

Kárász-utca 14,

Korzó-kávéház mellett.

531

JÓ IDEGTEREM
GLYCERIN ARCKRÉM
a HATTYÚ -drogériában
FEJKRÉM FOKRÉM
KÖZELI VIZ